

UMIĘDZYNARODOWIENIE **krajowego obrotu prawnego**

Tom II

Redakcja naukowa

Izabela Kraśnicka, Wioleta Hryniewicka-Filipkowska

Wydawnictwo Prawo i Partnerstwo
Białystok 2017

Recenzja: dr hab. Paweł Czubik, prof. UEK

Korekta i redakcja techniczna: zespół

Projekt okładki: Maciej Skindzier

Rada Programowa: Robert Ciborowski, Adam Doliwa, Maciej Etel, Wojciech Filipkowski, Ewa Guzik-Makaruk, Lech Andrzej Jamróz, Izabela Kraśnicka, Tchon Li Ku, Jarosław Matwiejuk, Andrzej Panasiuk, Maciej Perkowski (przewodniczący), Mirosław Sobiecki, Wojciech Śleszyński, Iwona Wrońska

Redakcja: Anna Drabarz, Katarzyna Dziedzic (redaktor naczelny), Wioleta Hryniewicka-Filipkowska, Agnieszka Grajewska, Agnieszka Jabłońska, Łukasz Kierznowski, Maciej Skindzier, Konrad Wnorowski, Wojciech Zoń (sekretarz)

© Copyright by Wydawnictwo Prawo i Partnerstwo, Białystok 2017

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana, przechowywana i przetwarzana jako źródło danych w jakiegokolwiek formie zapisu bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN: 978-83-64474-02-6 (wersja elektroniczna)

Seria wydawnicza *Inclusio* – Prace z udziałem doktorantów i studentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku pod red. Macieja Perkowskiego

Wydawca

Wydawnictwo Prawo i Partnerstwo

15-213 Białystok

ul. Mickiewicza 1/101

Tel.: +48 85 745 72 07

Fax.: +48 85 745 72 03

SPIS TREŚCI

Wstęp.....7

Iwona Wrońska

Skutek krajowy prawa międzynarodowego w polskim porządku prawnym na przykładzie stosowania instrumentów międzynarodowej ochrony praw człowieka.....11

Magda Olesiuk-Okomska

Umowa międzynarodowa jako źródło polskiego prawa karnego 33

Mateusz Olchanowski

Rozwój instytucji ekstradycji jako formy współpracy międzynarodowej w zakresie zwalczania przestępczości międzynarodowej.....47

Wioleta Hryniewicka-Filipkowska

Jakość w polskim szkolnictwie wyższym. Uwagi w kontekście umiędzynarodowienia 59

Maria Cudowska

Prawa konsumenta w Polsce i USA – ujęcie komparatystyczne ze szczególnym uwzględnieniem procedur arbitrażowych.....79

Ewelina Kragiel

Rozstrzyganie sporów międzynarodowych a rozstrzyganie umiędzynarodowionych sporów krajowych 97

Teresa Kaczyńska-Kochaniec

Istota publicznoprawnej ochrony konkurencji w kontekście
umiędzynarodowienia krajowego obrotu prawnego 123

Izabela Kraśnicka

Skutek krajowy prawa Unii Europejskiej 137

Paweł Zawadzki

Prawo swobody przepływu usług detektywistycznych w Unii
Europejskiej..... 165

WERSJA ROBOCZA

Prawo swobody przepływu usług detektywistycznych w Unii Europejskiej

Zagadnienia podstawowe

Jednym z filarów tworzących rynek wewnętrzny Unii Europejskiej jest swoboda przepływu usług związanych z wykonywaniem zawodów regulowanych, w tym zwłaszcza ze świadczeniem usług detektywistycznych. Wysoki stopień szczegółowości i skomplikowania prawa Unii Europejskiej, a także prawidłowo przeprowadzony proces jego transpozycji do prawa krajowego (o ile jest to niezbędne) niesie ze sobą wiele korzyści, ale także zobowiązań dla osób świadczących te usługi.

Swoboda świadczenia usług jest regulowana prawem pierwotnym UE tj. Traktatem o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, którego art. 56-62, stanowią, że usługą jest świadczenie odpłatne, transgraniczne, mające charakter czasowy, natomiast usługi transgraniczne mogą wystąpić w czterech formach:

1. czynnej, która polega na tym, iż usługodawca pochodzący z jednego państwa członkowskiego przemieszcza się do innego państwa członkowskiego, aby świadczyć tam usługę,
2. biernej, która polega na tym, że usługobiorca przemieszcza się do innego państwa członkowskiego, aby skorzystać tam z usługi,
3. przemieszczania się samej usługi pomiędzy krajami członkowskimi np. sygnału radia transmitowanego przez granicę,
4. stworzonej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, polegającej na tym, iż usługodawca będący obywatelem państwa członkowskiego oraz usługobiorca będący obywatelem innego państwa członkowskiego znajdują się w państwie trzecim, gdzie jest świadczona usługa.

---

* Doktorant w Zakładzie Prawa Międzynarodowego Publicznego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Co istotne TFUE stanowi, że swoboda świadczenia usług jest traktowana nie tylko jako zakaz dyskryminacji, ale też jako zakaz ograniczeń¹.

Swobodny przepływ usług wpływa pozytywnie na wzrost konkurencji na rynku europejskim, wymusza na podmiotach świadczących usługi (także detektywistyczne) stosowanie i przestrzeganie reguł rynkowych (prawo popytu i sprzedaży), umożliwiając obywatelom państw członkowskich dostęp do usług z poza rynku lokalnego, które jakością mogą przewyższać usługi dostępne na rynku krajowym. Nie mniej jednak powyższe pozytywne zjawiska niosą za sobą również zagrożenia. Poprzez swobodę świadczenia usług (a zwłaszcza usług detektywistycznych), w związku z ich transgranicznym charakterem, państwo traci kontrolę nad ich merytorycznym i stałym nadzorem, posiłkując się metodami *ad hoc*. Wpływać to może na obniżenie poziomu świadczonych usług oraz wzrost niezadowolenia wśród konsumentów. W skrajnych przypadkach więc zamierzony efekt ustawodawcy europejskiego może zostać całkowicie wypaczony².

Oczywistą zaletą swobody polegającej na świadczeniu ww. usług w wielu krajach członkowskich Unii Europejskiej jest dostęp do niemalże nieograniczonego rynku. Nie mniej jednak powyższa zaleta może być skutecznie hamowana przez prawodawstwo krajowe. Nie sposób ustrzec się tu od charakteryzującego polską legislację nadmiernego stopnia przeregulowania metod oraz procedur prawa, które miały służyć przedsiębiorcom i ułatwiać im możliwość transgranicznego działania, a w efekcie jedynie je utrudniają.

Specyfika i uwarunkowania usług detektywistycznych

Zmiana ustroju w Polsce na początku lat 90 wraz z demokratyzacją oraz kapitalizmem gospodarczym, spowodowała również zmianę w pojmowaniu działalności państwa.

---

¹ Art. 56-62 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE z 26.10.2012 r., C 326).

² Por. M. Jarmoszka, *Usługi a rynki regulowane*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2011, nr 1-2, s. 77-128.

Administracja publiczna, która skupia zadania władzy wykonawczej, zaczęła oddawać niektóre swoje zadania sektorowi prywatnemu³. Proces ten zauważyć można zwłaszcza na polu usług detektywistycznych.

Termin „detektyw” pochodzi od łacińskiego słowa *detego* i znaczy tyle co, wykryć bądź odkryć. W języku anglosaskim pojęcie nazywa się *detective*, jak również *investigator*, bądź *private policing*, ale wydaje się, iż termin ten odpowiada bardziej podmiotom ochrony osób i mienia. W Polsce oraz większości państw Europy i reszty globu tytuł „zawodowy detektyw” przysługuje osobie posiadającej licencję detektywa, otrzymaną po spełnieniu określonych wymagań. W Polsce tytuł zawodowy detektywa odnosi się wyłącznie do detektywów prywatnych, natomiast w terminologii angielskiej mianem detektyw określa się również stanowisko funkcjonariusza policji służby operacyjno-rozpoznawczej i dochodzeniowo-śledczej, wtenczas określenie detektyw poprzedza stopień funkcjonariusza, np. detektyw sierżant. Także w polskiej Policji istnieje funkcja detektywa; tyczy się policjantów w stopniu etatowym aspiranta sztabowego⁴.

Działalność detektywistyczna w Anglii jest regulowana poprzez *Private Security Industry Act* z 2001 r., który stanowi, iż detektyw może dokonywać jedynie czynności polegających na zdobywaniu informacji o konkretnej osobie lub okolicznościach, w jakich doszło do wyrządzenia szkody na mieniu.

W ojczyźnie najsłynniejszego detektywa do usług detektywistycznych nie należą usługi konsultingowe, sprawdzenie wiarygodności kredytowej przedsiębiorców i konsumentów, usługi w zakresie pomocy prawnej, zdobywanie informacji dla celów wydawniczych czy zdobywanie informacji z powszechnie dostępnych zbiorów. W polskiej regulacji prawnej, jak stanowi art. 3 ustawy o usługach detektywistycznych, działalnością detektywistyczną jest działalność gospodarcza, dla której ustawodawca przewidział dodatkowy wpis do rejestru działalności regulowanej. Aktualnie jest to jedyna forma, w której możliwe jest świadczenie usług detektywistycznych w Polsce. Usługi detektywistyczne, jednakże rozumie się jako czynności polegające na uzyskiwaniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji o osobach,

---

³ D. Brakowiecki, *Detektywistyka. Prawne i funkcjonalne aspekty działalności detektywistycznej w Polsce i na świecie*, Warszawa 2016, s. 10.

⁴ *Ibidem*, s. 26.

przedmiotach i zdarzeniach, realizowanych na podstawie umowy zawartej ze zleceniodawcą, w formach i zakresach niezastrzeżonych dla organów i instytucji państwowych na mocy odrębnych przepisów, a w szczególności:

- 1) w sprawach wynikających ze stosunków prawnych dotyczących osób fizycznych;
- 2) w sprawach wynikających ze stosunków gospodarczych dotyczących:
  - wykonania zobowiązań majątkowych, zdolności płatniczych lub wiarygodności w tych stosunkach,
  - bezprawnego wykorzystywania nazw handlowych lub znaków towarowych, nieuczciwej konkurencji lub ujawnienia wiadomości stanowiących tajemnice przedsiębiorstwa lub tajemnicę handlową;
- 3) sprawdzenie wiarygodności informacji dotyczących szkód zgłaszanych zakładom ubezpieczeniowym;
- 4) poszukiwanie osób zaginionych lub ukrywających się;
- 5) poszukiwanie mienia;
- 6) zbieranie informacji w sprawie, gdzie toczy się postępowanie karne, postępowanie w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenie skarbowe albo inne, jeżeli w toku postępowania można zastosować przepisy prawa karnego⁵.

Nie jest to jednak katalog zamknięty, a jedynie przykładowe wymienienie działań detektywistycznych, na co wskazuje zapisany przez ustawodawcę zwrot „w szczególności”. Spektrum usług oferowanych przez detektywów jest bardzo różnorodny i ograniczają go jedynie przepisy prawa. Najpopularniejsze zlecenia tej branży to: pozyskiwanie dowodów niewierności małżeńskiej, poszukiwanie zaginionych lub uprowadzonych osób, poszukiwanie skradzionych przedmiotów, wywiad i kontrwywiad gospodarczy, wykrywanie podsłuchów, sprawdzanie kontaktów towarzyskich (np. dzieci), ochrona przed stalkingiem, analiza kandydatów *etc*⁶.

Warto również przytoczyć definicje usług detektywistycznych funkcjonujących w ramach Kwalifikacji Wyrobów i Usług Głównego Urzędu Statystycznego. Zaszeregowana jest ona pod numerem 80.30.10.0 jako usługi dochodzeniowe, dotyczące: spraw karnych, kradzieży, defraudacji, kradzieży sklepowych, nieuczciwości, zaginionych osób, spraw

---

⁵ Ibidem, s. 26.

⁶ Ibidem, s. 27.

rodziny i innych poczyną związanych lub nie z postępowaniem procesowym; dochodzeń jawnych oraz tajnych; ochrony sklepów przed kradziejami. Klasyfikowanie to nie obejmuje usług w zakresie oceny zdolności kredytowej, zgrupowanych w kategorii nr 82.91.11.0.

Analizując art. 2 ustawy o usługach detektywistycznych, warto wskazać, że dla uzyskiwania, przetwarzania i przekazywania informacji, np. ze zbiorów danych ogólnie dostępnych, nie ma wymogu prowadzenia działalności detektywistycznej i na zasadach ogólnych prawo to przysługuje niemal wszystkim osobom fizycznym. Dopiero zawarcie umowy ze zleceniodawcą jest elementem konstytutywnym usługi detektywistycznej. Ponadto w świetle art.1 ust. 2, przepisy omawianej ustawy nie dotyczą np. dziennikarzy bądź przedstawicieli zawodów prawniczych, nie bacząc na to, że charakter wykonywanych przez nich usług jest zbliżony bądź pokrywa się z istotą przepisu art. 2 ust. 1. Analogicznie przepisów ustawy o usługach detektywistycznych nie stosuje się do takich podmiotów, jak: wywiadownie gospodarcze czy przedsiębiorstwa konsultingowe, o ile, zgodnie z art. 1 ust. 3, uzyskiwane, przetwarzane i przekazywane przez nie informacje pochodzą ze zbiorów ogólnie dostępnych⁷.

Koncepcja działań detektywistycznych, jak każde osiągnięcie, ma wielu ojców. Bez wątpienia należy zakwalifikować Eugene Vidocq żyjącego w latach 1775-1857, który założył w 1833 roku pierwsze na świecie prywatne biuro detektywistyczne. Zanim to zrealizował, najpierw został dezertorem w armii francuskiej, utrzymywał się z oszustw, kradzieży i fałszerstw, za co wielokrotnie odbywał karę pozbawienia wolności, przy czym kilkakrotnie uciekał z więzienia, co zwiększało rozmiar kary. W trakcie odbywania jednej z nich zaczął współpracować z paryską policją, co wprost przyczyniło się do rozwiązania wielu spraw kryminalnych i zatrzymania sprawców tych przestępstw. Jego niesłychana jak na owe czasy skuteczność, a co się z tym wiąże – użyteczność, dzięki której jako tajny kooperant policji mógł on wnikać do półświatka paryskiego i inwigilować to środowisko. W 1811 roku nieformalnie założył Brygadę Bezpieczeństwa, w szeregi której werbował znajomych, często z kryminalną przeszłością, dzięki którym realizował zadania zlecone przez francuską policję. W 1812 r. Napoleon Bonaparte przekształcił Brygadę Bezpieczeństwa w Brygadę Bezpieczeństwa Narodowego, która formalnie

---

⁷ Ibidem, s. 28.

stała się pionem kryminalnym policji, a szefem której został Eugene-Francois Vidocq. Ciekawym jest, iż Vidocq został ułaskawiony z ciężących na nim kar dopiero w 1817 roku przez króla Ludwika XVIII, na wniosek prefekta policji hrabiego Jules Angles⁸.

Praca Eugene-Francois Vidocq w policji była niezwykle burzliwa. Naznaczona widowiskowymi sukcesami, tudzież kilkukrotnym odejściem z zajmowanego stanowiska i rezygnacją ze struktur policyjnych, a następnie późniejszymi powrotami. W 1832 r. Eugene-Francois Vidocq definitywnie i ostatecznie odchodzi ze służby i w 1833 r. otwiera pierwsze w historii prywatne biuro detektywistyczne. Jego „Le bureau des renseignements” – Prywatne Biuro Informacyjne cieszyło się ogromnym uznaniem i skutecznością. Prowadząc biuro, Vidocq zatrudniał agentów według już niezawodnego modelu werbunku, wykorzystując do realizacji swoich zadań najczęściej osoby z wyrokami oraz czynnych przestępców. W okresie świetności biura Eugene-Francois Vidocq zatrudniał ok. 40 pracowników. Vidocq stosował przede wszystkim wyrafinowane – jak na owe czasy – sposoby pozyskiwania informacji. Nie był on zwolennikiem tortur, a wręcz przeciwnie, proponował on intratne korzyści za przekazane informacje. Uruchomił on pierwszą prowizoryczną kartotekę, w której magazynował informacje o przestępcach. Mieściła w swoim składzie ona dane ok. 3500 osób. Wnikanie do grup przestępczych, rozwinięcie siatek informacyjnych, sposoby wykrywania sfałszowanych banknotów i dokumentów państwowych, fundamentalia balistyki, obserwacja, introdukcja kobiet do zawodu detektywa. Dzięki swym nietuzinkowym metodom i patentom Eugene-Francois Vidocq trafnie nazywany jest ojcem kryminalistyki. Nie bez racji faktem jest, iż Eugene-Francois Vidocq był jednym z założycieli, a następnie doradcą Scotland Yardu⁹.

Odnosząc się do kraju rodzinnego, bez wątplenia godność „pierwszego detektywa Rzeczypospolitej”, wypada przypisać byłemu już detektywowi – Krzysztofowi Rutkowskiemu. Kontrowersyjny i medialny, posiadający rzesze zwolenników, jak i przeciwników, Rutkowski jest ponad wszelką wątpliwość pionierską postacią detektywistyki w Polsce. Komercyjny sukces oraz brak jakiegokolwiek konkurencji sprawiły, iż K. Rutkowski w latach 90 stał się w oczach społeczeństwa „gwarantem sprawiedliwości społecznej” oraz „protoplastą tego zawodu”, co bez

---

⁸ Ibidem, s. 14.

⁹ Ibidem, s. 15.

wątpienia dało mu możliwość wybicia się ponad przeciętność do tego stopnia, że w chwili obecnej jego popularność w tej dziedzinie jest raczej nie do prześcignięcia. Następstwem sukcesu autorskiego programu telewizyjnego Krzysztofa Rutkowskiego była produkcja filmów fabularnych i seriali przedstawiających pracę detektywów, co w pewnej mierze przyczyniło się do umocnienia świadomości widzów o skuteczność świadczonych przez nich usług¹⁰.

Z uwagi na zachodzące procesy społeczne w związku z postępującą integracją europejską, a zwłaszcza z tworzeniem związków małżeńskich, w których małżonkowie są obywatelami dwóch różnych państw, koniecznym jest zachowanie w maksymalnym stopniu zasady swobody przepływu usług detektywistycznych. Tytułem przykładu gdzie ww. usługi stają się przydatne i konieczne dla usługobiorców, są sytuacje jak chociażby związane z tzw. uprowadzeniem rodzicielskim oraz ustaleniem stanu majątkowego zobowiązanego do alimentacji¹¹. Innym przejawem pozytywnego wpływu swobody przepływu usług detektywistycznych są sytuacje współpracy organów państwa członkowskiego, w tym jego wyspecjalizowanych służb, z agencjami detektywistycznymi zarejestrowanymi w innych państwach członkowskich. Współpraca taka umożliwia państwu uzyskanie informacji m.in. finansowej, pracowniczej i osobistej, dotyczącej osoby fizycznej będącej w kręgu zainteresowania służb. Obowiązujące w takich relacjach zasady rynkowe gwarantują efektywne wykorzystanie przeznaczanych na te cele środków publicznych. Dyskusyjnym w tym przedmiocie jest zagadnienie związane z wydatkowaniem środków publicznych w ramach systemu zamówień publicznych. Z uwagi na sporność ww. zagadnienia oraz zakres niniejszego opracowania, powyższy problem nie będzie dalej omawiany¹².

---

¹⁰ Ibidem, s. 18.

¹¹ R. Szulc, *Usługi bez granic. Dyrektywa w sprawie usług na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej*, Sochaczew 2008, s. 94.

¹² J. Jabłońska-Bonca, *Zacieranie granicy między publicznym a prywatnym bezpieczeństwem w XXI w. a problemy prywatnych detektywów*, Gdańsk 2014, s. 171.

Świadczenie usług detektywistycznych w Polsce jako państwie członkowskim UE – zasady

Sam fakt, że w świetle prawa polskiego wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru działalności regulowanej (art. 3 ustawy o działalności detektywistycznej), świadczy o znacznych rygorach prawnych w zakresie prowadzenia rzeczony działalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Powyższe przekłada się również na obostrzenia ustawowe w stosunku do przedsiębiorców z innych, niż Rzeczpospolita Polska krajów Unii Europejskiej, czasowo świadczących te usługi na terenie naszego kraju.

Przedsiębiorcy z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz przedsiębiorcy z państw, które zawarły umowy regulujące swobodę świadczenia usług ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, przed rozpoczęciem czasowego świadczenia usług detektywistycznych na terytorium RP i ich zakończenia są obowiązani do zgłoszenia Ministrowi Spraw Wewnętrznych zamiaru rozpoczęcia i zakończenia czasowego świadczenia usług (art. 3a ustawy o usługach detektywistycznych).

Zgłoszenie powinno zawierać następujące dane (art. 16a ustawy o usługach detektywistycznych):

- firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres albo adres zamieszkania;
- dane kontaktowe ze wskazaniem numeru telefonu i faksu oraz adres poczty elektronicznej;
- wskazanie organu, który wydał uprawnienia do stałego wykonywania przez przedsiębiorcę usług detektywistycznych;
- informację o posiadanej polisie ubezpieczeniowej lub innych środkach indywidualnego lub zbiorowego ubezpieczenia w związku z wykonywaniem działalności detektywistycznej;
- informację o zapoznaniu się z przepisami regulującymi świadczenie usług detektywistycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- adres biura na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli takie posiada.

Zgłoszenie o którym mowa powyżej, składa się w formie pisemnej lub elektronicznej.

W związku z powyższym obowiązkiem pojawia się szereg problemów natury faktycznej. Świadczenie usługi transgranicznej musi mieć określony początek i koniec. W przypadku usług detektywistycznych, kłóci się to czynnościami dochodzeniowo-śledczymi, gdyż detektyw nie jest w stanie przewidzieć kiedy np. osoba śledzona opuści teren kraju i uda się do innego kraju członkowskiego oraz ile czasu w nim spędzi.

Zakładając, że detektyw prowadzący swoją działalność detektywistyczną w Niemczech, śledząc osobę, która udaje się do Polski i nie mogąc złożyć, z przyczyn niezależnych od niego, zgłoszenia do Ministra Spraw Wewnętrznych o zamiarze rozpoczęcia i zakończenia czasowego świadczenia usługi, powołując się na swobodę świadczenia usług w UE, w efekcie łamie prawo w Polsce.

Podczas wykonywanych czynności detektywistycznych, podmiot może spodziewać się kontroli przez organ prowadzący rejestr. W praktyce wygląda to tak, iż ww. organ może upoważnić do przeprowadzenia kontroli działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych Komendanta Głównego Policji oraz komendantów wojewódzkich Policji¹³. W momencie, gdy usługi nie zostały zgłoszone z przyczyn nie wynikających ze strony przedsiębiorstwa, a okoliczności towarzyszące wymusiły przekroczenie granicy wewnętrznej Unii Europejskiej bez wcześniejszej rejestracji pełnienia usług w innym kraju członkowskim, takie przedsiębiorstwo podlega karze. Jak wynika bowiem z polskiego prawodawstwa: kto wykonuje działalność w zakresie usług detektywistycznych bez wymaganego wpisu do rejestru, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2¹⁴.

Świadczenie usług detektywistycznych w Polsce jako państwie członkowskim UE – realia

Wskazane w ww. zakresie pola nieprawidłowości związane z dysharmonizacją prawa polskiego z prawodawstwem Unii Europejskiej,

---

¹³ Art. 27 ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 556.).

¹⁴ Ibidem, art. 46.

skutecznie hamuje i utrudnia swobodę przepływu usług detektywistycznych czyniąc ją nieefektywną. Skutkować to może zakłóceniem na rynku konkurencji, gdyż podmioty świadczące usługi transgraniczne, widząc nieprzejrzystość oraz skomplikowanie procedur, dobrowolnie będą rezygnować z prowadzenia tejże działalności gospodarczej na terenie Polski¹⁵.

Jednakowoż nie sposób w tym miejscu pominąć pozytywnego wpływu układu z Schengen na transgraniczny przepływ świadczonych usług detektywistycznych. Pomimo ww. minusów przedmiotowe porozumienie formalnie znoszące granice wewnętrzne państw stowarzyszonych, stoi w opozycji do mankamentów i niedociągnięć prawa krajowego, które w sposób nadmiernie zbiurokratyzowany transponuje prawodawstwo Unii Europejskiej¹⁶. Na marginesie wspomnieć należy o potencjale płynącym z ww. układu. Świadczy o nim fakt, iż obecnie są nim związane aż 22 państwa członkowskie Unii Europejskiej, za wyjątkiem jedynie Cypru, Bułgarii, Irlandii, Rumunii oraz Chorwacji. Nadmienić również należy, iż poza strefą Schengen przebywa Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii. Rozpoczęty proces wyjścia owego kraju ze struktur europejskich sprawi, iż zagwarantowane traktatowo swobody przepływu usług nie będą odnosiły skutku w stosunku do tego kraju. Z punktu widzenia prawa europejskiego, o ile nie zostanie podpisany stosowny, ewentualny traktat o stowarzyszeniu, status Wielkiej Brytanii zbliży się do statusu krajów spoza UE. Dzięki temu obywatele państw członkowskich UE objętych układem Schengen mają nieograniczony i nielimitowany dostęp do rynku usług detektywistycznych funkcjonujących w innych niż kraj macierzysty państwach w obrębie UE. Przedkłada się to na zwiększenie globalnych obrotów na rynku tychże usług oraz sprzyja wzrostowi konkurencji, która to jest wprost proporcjonalnie zależna od prawideł ekonomii. Na tle podniesionych w przedmiotowym artykule argumentów łatwo jest zauważyć, że ewentualne błędy legislacyjne spotykane w prawie krajowym, związane z harmonizacją z prawem europejskim, mogą powodować, iż polski rynek usług detektywistycznych stanie się nie w pełni skorelowany

---

¹⁵ I. Pietrzyk, *Jednolity rynek europejski jako fundament i motor integracji europejskiej*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin-Polonia”, VOL. XLIX, nr 2 s. 145.

¹⁶ Ibidem, s. 145.

z rynkami właściwymi pozostałych państw UE¹⁷. Tytułem przykładu można wskazać, że polskie organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne kraju mogą napotykać na problemy natury formalno-prawnej w przypadku chęci nawiązania współpracy z podmiotami prywatnymi, świadczącymi usługi detektywistyczne, które mają siedzibę w innych państwach w UE, co może przełożyć się na pogorszenie efektywności ich pracy. Zarysowane częściowo w niniejszym opracowaniu teoretyczne problemy i zagadnienia prezentują wielką doniosłość praktyczną. Dynamika zmian zachodzących w stosunkach społecznych oraz zapotrzebowanie związane z usługami detektywistycznymi sprawiają, iż wskazane w niniejszym opracowaniu pola nieprawidłowości mogą wystąpić w rzeczywistości. Ustawodawca, zarówno krajowy jak i europejski, winni z daleko posuniętą rozwagą i ostrożnością tworzyć takie prawo, które będzie stymulowało rynek wewnętrzny (na tym przykładzie rynek usług detektywistycznych) maksymalnie go uelastyczniając i zapewniając przy tym zachowanie niezbędnego minimum bezpieczeństwa.

Praktyka ta może zostać osiągnięta tylko poprzez rzeczową i wnikliwą analizę wyżej zarysowanych problemów, popartą właściwymi badaniami statystycznymi odnoszonymi się do świadczenia usług detektywistycznych w obszarze transgranicznym.

Bibliografia

Akty prawne i orzecznictwo:

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) (Dz. Urz. UE z 26.10.2012 r., C 326).

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 556.).

---

¹⁷ J. Kalinowski, A. Koniewicz, *Schengen jako kluczowy aspekt integracji europejskiej. Zagrożenia, korzyści, perspektywy*, [w:] *Odpowiedzialność władz publicznych w państwach członkowskich w przestrzeni aksjologicznej Unii Europejskiej*. T. 2, Ł. J. Piкуła (red.), Toruń 2016, s. 175-187.

Literatura:

- Brakowiecki D., *Detektywistyka, Prawne i funkcjonalne aspekty działalności detektywistycznej w Polsce i na świecie*, Warszawa 2016.
- Jabłońska-Bonca J., *Zacieranie granicy między publicznym a prywatnym bezpieczeństwem w XXI w. a problemy prywatnych detektywów*, Gdańsk 2014.
- Jarmoszka M., *Usługi a rynki regulowane*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2011, nr 1-2.
- Kalinowski J., Koniewicz A., *Schengen jako kluczowy aspekt integracji europejskiej. Zagrożenia, korzyści, perspektyw*, [w:] *Odpowiedzialność władz publicznych w państwach członkowskich w przestrzeni aksjologicznej Unii Europejskiej*. T. 2, Ł. J. Piкуła (red.), Toruń 2016.
- Pietrzyk I., *Jednolity rynek europejski jako fundament i motor integracji europejskiej*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin-Polonia”, VOL. XLIX, nr 2.
- Szulc R., *Usługi bez granic. Dyrektywa w sprawie usług na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej*, Sochaczew 2008.